

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПрАТ «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ІНСТИТУТ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: Бухгалтерський облік в управлінні підприємством

за темою: Бухгалтерський облік податку на прибуток та прийняття
управлінських рішень щодо правильності його розрахунку

Студентки ТУчн-8-25-М1ООП-Н(2.0здс)

Білоткач В.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник: Чебан М.В.

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Оцінка:

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ ECTS _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

Чернівці 2026 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ	5
1.1. Економічна сутність податку на прибуток та огляд наукових досліджень	5
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку податку на прибуток та особливості формування облікової політики	9
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПОДАТКОВИХ РІЗНИЦЬ	14
2.1. Організаційно-економічна характеристика та аналіз фінансового стану ТОВ «Нова Пошта»	14
2.2. Облікова інформація щодо податкових різниць та її використання для прийняття управлінських рішень у ТОВ «Нова Пошта»	20
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК	25
3.1. Узагальнення обліково-економічної інформації в системі внутрішнього контролю підприємства	25
3.2. Обґрунтування управлінських рішень щодо вдосконалення обліку та оптимізації податкових зобов'язань ТОВ «Нова Пошта»	27
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Сьогодні податок на прибуток – це реальна ціна успіху кожної компанії. ТОВ «Нова Пошта» працює на гігантських швидкостях. Кожна помилка в розрахунках коштує мільйони, тому бухгалтер має бути головним аналітиком для керівника. Через правильний облік приймаються доленосні рішення, що робить обрану тему дуже необхідною та важливою. Податкове законодавство в Україні постійно змінюється. Для ТОВ «Нова Пошта», це означає постійні ризики та нові виклики. При цьому бухгалтерський облік перетворюється на систему раннього попередження про фінансові загрози. Правильне трактування податкових різниць дозволяє компанії легально зберігати ресурси для розвитку мережі. Якісна система обліку стає базою для стратегічного планування та впевненості у завтрашньому дні.

Мета роботи – дослідити, як працює механізм обліку податку на прибуток та знайти способи, як рахувати податки правильно і при цьому не втрачати вигоду.

Завдання дослідження:

1. Вивчити економічну природу податку на прибуток та оглянути наукові публікації за цією темою.
2. Дослідити законодавче регулювання обліку податку та теоретичні основи побудови облікової політики.
3. Надати загальну характеристику ТОВ «Нова Пошта» та оцінити показники його фінансового стану.
4. Проаналізувати рух податкових різниць у компанії та розрахувати їхній вплив на активи і зобов'язання.
5. Обґрунтувати управлінські рішення щодо вдосконалення обліку та посилення системи внутрішнього контролю.

Об'єкт дослідження – фінансово-господарська діяльність ТОВ «Нова Пошта» в частині формування та відображення в обліку податку на прибуток.

Предмет дослідження – методика бухгалтерського обліку, процедури розрахунку податку на прибуток та механізм прийняття управлінських рішень щодо забезпечення достовірності цього процесу на підприємстві.

Інформаційною базою дослідження слугували нормативно-правові акти, що регулюють питання оподаткування та бухгалтерського обліку в Україні: Податковий кодекс України та національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, які формують методологічну основу дослідження. Джерелом є офіційна звітність «Нової Пошти». Використано статті сучасних науковців та аудиторські звіти. Джерелом інформації стали матеріали науково-практичних конференцій та статистичні дані Міністерства фінансів України. У роботі враховано сучасні тенденції цифровізації облікових процесів, про які пишуть провідні українські економісти.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Економічна сутність податку на прибуток та огляд наукових досліджень

Податок на прибуток є прямим доходом. Його платять підприємства з отриманого чистого доходу, а держава використовує фіскальний платіж для наповнення бюджету. Пряме оподаткування прибутку компаній стало справжнім проривом у сучасній економіці. Держава використовує податок як тонкий інструмент для налаштування бізнес-клімату. Якщо компанія вкладає кошти у нове обладнання чи наукові розробки, вона може отримати пільги. Відповідні дії стимулюють власників постійно розвивати свою справу. Правильно налаштовані ставки дозволяють підтримувати стратегічні галузі економіки. Таким чином, податок на прибуток стає головним рушієм для інновацій та економічного зростання.

Сьогодні ми бачимо фінальний етап тривалої еволюції податкової думки. Упродовж другої половини XX століття світ зрозумів головну істину. Податок має бути важелем для активізації ділової енергії. Значення має той факт, що через механізми оподаткування держава фактично стає партнером бізнесу. Вона допомагає підприємствам переживати кризи через систему перенесення збитків. Пріоритетним завданням стає створення таких умов, де чесна праця є вигідною. Бюджетний кодекс України визначає правила розподілу коштів [3]. Податок ще виконує регулюючу роль, бо впливає на розвиток бізнесу в країні.

Економічна сутність податку полягає у вилученні частки доданої вартості. Ю. Верига зазначає важливість прибутку як джерела капіталу [2, с. 194]. Дохідність є головним рушієм будь-якого бізнесу. Без нього неможливе самофінансування та розширення діяльності. Для підприємства податок стає певною платою державі за можливість працювати у стабільному правовому полі та користуватися

суспільними благами. Прибуток можна розглядати як об'єктивний показник того, наскільки вміло керівництво розпоряджається ресурсами. Вилучення частки цього доходу через податки не має зупиняти розвиток, тому облік мусить бути максимально точним. Тільки за умови правильного підрахунку кожної гривні прибутку можна гарантувати, що компанія збереже достатньо коштів для свого успішного майбутнього.

У науковій літературі прибуток розглядають як результат ефективності. Т. Сльозко наголошує на науковому підході до його вимірювання [23, с. 126]. Слід розрізняти фінансовий та податковий результат. Вони часто не збігаються, і це створює труднощі для бухгалтера.

Науковиця О. Дороховська описує організацію окресленого процесу на практиці [5, с. 430]. Компанія повинна мати наказ про облікову політику. У ньому фіксують методи оцінки та амортизації. Н. Канцедал зауважує про вплив цифровізації на процеси [7, с. 31]. Сьогодні облік податків став автоматизованим, що зменшує кількість механічних помилок, проте роль бухгалтера як аналітика тільки зростає. Значення фахівця тепер полягає у вмілому управлінні інформаційними потоками. Він має глибоко розуміти логіку алгоритмів, за якими працює програма, щоб вчасно виявити системні збої.

Управлінські рішення починаються з вибору системи оподаткування. Керівник має розуміти наслідки кожного рішення. Ю. Гуменна підкреслює необхідність вдосконалення облікових процедур [4, с. 167]. Правильний облік дозволяє компанії планувати свій розвиток, тому що він дає інформацію про реальні ресурси підприємства.

Податок на прибуток займає головне місце серед прямих податків в Україні, бо він прямо відображає фінансовий результат діяльності підприємства. Його економічна сутність має двоїстий характер. Податок розкриває свій суспільний зміст як специфічна форма виробничих відносин. Він виступає сполучною ланкою між державою та бізнесом, визначаючи правила розподілу створеного додаткового продукту. Через зазначений механізм держава втручається в економічні процеси, стимулюючи розвиток одних галузей або обмежуючи надмірну концентрацію

капіталу в інших. Таким чином, податок стає інструментом соціальної справедливості, забезпечуючи участь великого бізнесу у фінансуванні загальнодержавних потреб.

Податок на прибуток має чітко виражений матеріальний зміст, що полягає у формуванні грошових доходів країни. Він розглядається як частина національного доходу, що акумулюється в бюджеті для виконання державних функцій. Найголовніше значення тут має реальний грошовий потік: прибуток, отриманий підприємством, трансформується у фінансовий ресурс держави, що дозволяє забезпечувати обороноздатність, розвивати інфраструктуру та утримувати соціальну сферу. На рис. 1.1 розглянемо роль прибуткового оподаткування юридичних осіб у розвитку економіки [25, с. 131].

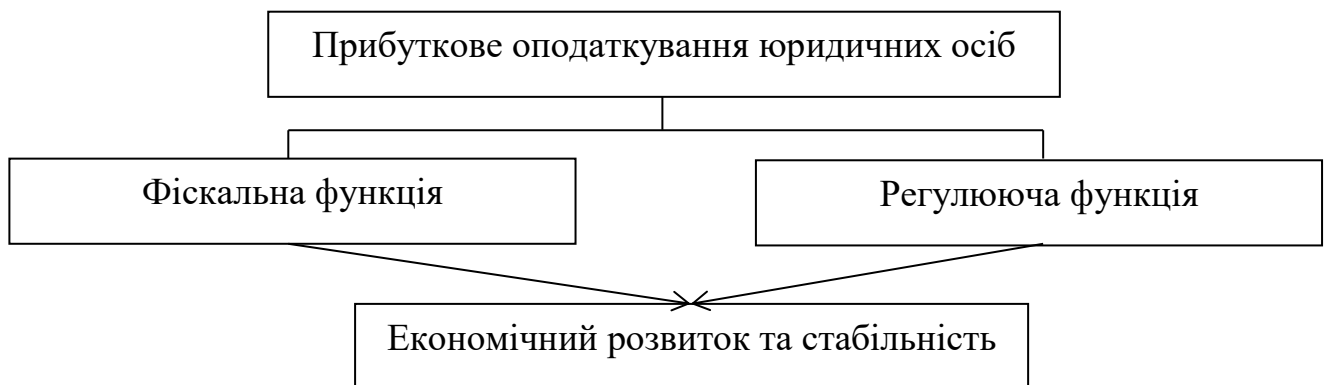

Рис. 1.1. Роль прибуткового оподаткування юридичних осіб у розвитку економіки

Прибуткове оподаткування юридичних осіб будується на взаємодії двох базових елементів. Спільний вплив складових забезпечує збалансоване функціонування всієї держави.

Фіскальна функція виступає першочерговим інструментом для збору грошових коштів. Через механізм держава вилучає частину прибутку компаній для наповнення бюджету. Отримані ресурси йдуть на фінансування оборони, медицини та інфраструктури. Без стабільного виконання ролі країна не зможе виконувати свої базові обов'язки перед громадянами.

Регулююча функція спрямована на стимулювання або стримування бізнес-активності. Змінюючи правила гри, держава може підтримувати важливі сектори

економіки через пільги. Поєднання обох функцій дозволяє підтримувати стабільні темпи зростання ринку та гарантує загальну економічну стійкість країни.

У межах дослідження теоретичних підходів до вивчення економічної сутності прибуткового оподаткування вагоме місце посідають праці Л. Олійник та А. Свідченко. Науковці розглядають фінансові процеси через призму ризик-менеджменту великих логістичних операторів [13, с. 72]. Податкове навантаження виступає найголовнішим детермінантом внутрішнього підприємницького ризику. Фіскальні зобов'язання безпосередньо впливають на рівень фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності суб'єкта господарювання.

І. Спільник та М. Палюх обґрунтовують, що перехід до цифрової економіки повністю змінює архітектуру бухгалтерського інструментарію. Традиційні паперові носії та ручні реєстри замінюються хмарними технологіями та інтегрованими системами. На думку авторів, це підвищує швидкість обробки даних, але вимагає зміни внутрішніх регламентів облікової політики [24, с. 86].

Вчені Л. Ричко, О. Онищенко, Г. Скиба та О. Цімошинська доводять, що автоматизація є основним чинником мінімізації суб'єктивних помилок. Впровадження спеціалізованого програмного забезпечення дозволяє оперативно групувати облікову інформацію та забезпечує прозорість формування звітних показників [21; 22].

Науковці А. Шот та К. Підручняк акцентують увагу на практичній організації облікових процесів. Тобто, сучасні умови вимагають від підприємств високої гнучкості [25, с. 132]. Облікова політика має фіксувати факти господарського життя, виступати інструментом податкового планування та захисту від фіскальних ризиків.

Більшість дослідників розглядає цифровізацію як загальний позитивний тренд, але недостатньо уваги приділяється специфіці великих, капіталомістких підприємств. Автоматичне формування електронних реєстрів податкових різниць дозволяє уникнути розбіжностей із фіскальними органами. Погляди вчених підтверджують, що сучасна організація бухгалтерського обліку та оподаткування є неможливою без цифрових модулів. Обрані методи облікової політики мають бути

повністю інтегровані в автоматизовану систему підприємства для забезпечення правильності розрахунку податку на прибуток.

Отже, можна стверджувати, що податок на прибуток підприємств є фінансовим важелем, який поєднує в собі інтереси держави та приватного бізнесу. Його економічна сутність чітко розмежовується на суспільний та матеріальний зміст. Через виконання фіскальної та регулюючої функцій податок виступає потужним стимулятором для інновацій, оновлення матеріальної бази та загального економічного зростання країни. Прибуток, як кінцевий результат діяльності, є джерелом самофінансування будь-якого підприємства, що підтверджує необхідність його точного й об'єктивного вимірювання.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку податку на прибуток та особливості формування облікової політики

Нормативне регулювання в Україні має чітку ієрархію. Основним документом є Податковий кодекс України [15]. Третій розділ присвячений податку на прибуток підприємств. У ньому вказана основна ставка податку, яка сьогодні становить 18%. Кодекс визначає об'єкт оподаткування. Його беруть із фінансової звітності, а далі отриманий результат коригують на податкові різниці.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» є базою для всієї звітності [17]. Він вимагає від бізнесу чесності та прозорості. Відповідно до нього «бухгалтерський облік – процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень». Без правильного первинного обліку неможливо нарахувати податок. Міністерство фінансів України видає накази та інструкції [8]. Вони деталізують норми законів. Ведення обліку без дотримання норм карається штрафами.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1) виступає головним нормативним документом у своїй галузі [10]. Акт затверджує єдині цілі, структуру та принципи

формування звітної документації. Він визначає чіткі критерії для відображення її окремих показників. Вимоги положення є обов'язковими для застосування всіма юридичними особами на території України. Стандарт поширюється на суб'єкти господарювання будь-якої форми власності.

НП(С)БО 17 є основним стандартом бухгалтерського обліку [18]. Він пояснює правила роботи з податком у бухгалтерії. Стандарт запроваджує поняття тимчасових різниць, які з'являються через різний час визнання витрат. Наприклад в обліку витрати вже є, а в податковій ще немає. Так виникають відстрочені податкові активи, або навпаки виникають відстрочені податкові зобов'язання. Слід зазначити, що це необхідно для реального відображення стану компанії.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» (НП(С)БО 15) регулює порядок визнання та оцінки надходжень підприємства [11]. Нормативний акт встановлює чіткі критерії, за яких економічні вигоди класифікуються як дохід звітного періоду. Умова відображення доходу в облікових реєстрах полягає в обов'язковому збільшенні активів або зменшенні зобов'язань, що зумовлює зростання власного капіталу підприємства. Для розрахунку податку на прибуток норми стандарту мають визначальний вплив. Бухгалтерський прибуток, який виступає базою для фіскальних розрахунків, залежить від своєчасності визнання виручки від реалізації логістичних послуг. Стандарт забороняє визнавати дохід на основі отримання попередньої оплати (авансів). Надходження фіксуються в обліку за фактом передачі ризиків та вигод клієнту. Будь-які відхилення між моментами визнання доходів за правилами Податкового кодексу України автоматично призводять до виникнення податкових різниць.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» (НП(С)БО 16) визначає методологічні засади формування витрат [12]. Документ класифікує витрати на операційні, фінансові, інвестиційні та інші напрямки. Він встановлює правила визначення собівартості реалізованої продукції та послуг. Згідно з положеннями акта, витратами визнається або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зниження власного капіталу компанії. Стандарт вимагає групування витрат за елементами та статтями калькулювання.

Основна проблема взаємодії стандарту з податковим законодавством полягає в обмеженні витратної бази. Податковий кодекс України містить жорсткі вимоги щодо коригування фінансового результату на суми сформованих резервів, забезпечення майбутніх витрат та амортизаційних відрахувань. Невідповідність між бухгалтерськими витратами періоду та витратами, дозволеними для зменшення податкового прибутку, виступає головною причиною накопичення відстрочених податкових активів.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (НП(С)БО 7) визначає методологічні засади формування в обліку інформації про матеріальні активи. Нормативний документ регулює процеси визнання, оцінки, амортизації та вибуття об'єктів майна підприємства. Згідно з положеннями стандарту, капітальні активи зараховуються на баланс за первісною вартістю, яка згодом систематично зменшується через нарахування зносу.

Узагальнення розрахованих податкових ефектів здійснюється відповідно до Наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств» № 897 від (від 20.10.2015 № 897). Нормативно-правовий акт затверджує єдину структуру звітності, правила її заповнення та періодичність подання до контролюючих органів. Декларація виступає підсумковим документом, у якому фіксується узгоджена сума податкових зобов'язань суб'єкта господарювання перед державним бюджетом. Алгоритм декларації передбачає трансформацію балансового прибутку шляхом його збільшення або зменшення на суми амортизаційних різниць (стаття 138 ПКУ) та різниць, пов'язаних із формуванням резервів сумнівних боргів (стаття 139 ПКУ). Точне дотримання вимог Наказу № 897 та автоматизація процесу заповнення звітності в системі SAP дозволяють мінімізувати фіскальні ризики й забезпечують правильність розрахунку податку на прибуток.

Сучасна система обліку в Україні поступово наближається до європейських норм, що спрощує роботу міжнародним компаніям. Правильне регулювання обліку є запорукою фінансової безпеки, що дозволяє бізнесу працювати стабільно та передбачувано. Пріоритетним завданням для менеджменту являється побудова

системи, де кожен податковий платіж є прогнозованим та логічним. Основну роль у процесі відіграє впровадження електронного документообігу й інтегрованих облікових систем, які зводять до мінімуму ризик людського фактора. Наближення до світових практик виступає стратегічним активом для бізнесу, тому що стабільність у відносинах із державою дозволяє спрямовувати всі сили на масштабування та інновації. Метою трансформації є створення середовища, коли чесна сплата податків стає природною складовою успішного та соціально відповідального підприємництва.

Сучасний стан нормативно-правового регулювання в Україні вимагає від підприємств побудови прозорості та високотехнологічної системи обліку. Постійне виникнення розбіжностей між фінансовим та податковим результатом (у вигляді відстрочених активів і зобов'язань) змушує менеджмент приймати зважені управлінські рішення ще на етапі формування облікової політики. Таким чином, чітке дотримання законодавчих вимог та автоматизація обліку стають основою фінансової безпеки бізнесу, дозволяючи йому працювати прогнозовано та стабільно.

Дослідження сучасного стану нормативно-правового регулювання підтверджує наявність жорсткої ієрархічної структури в системі вітчизняного законодавства. Базовими орієнтирами для формування інформаційного контуру виступають Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», накази Міністерства фінансів та профільні національні стандарти. Головна методологічна складність функціонування цієї системи полягає в автономності фіскальних та бухгалтерських правил. У той час як положення НП(С)БО 1, 7, 15 та 16 орієнтовані на формування прозорості фінансової звітності для зовнішніх користувачів, норми Розділу III Податкового кодексу спрямовані суто на визначення фіскальних зобов'язань за базовою ставкою 18%.

Облікова політика – це не бюрократична формальність для податкової. По суті це правила гри, які компанія встановлює для самої себе, щоб керувати своїми фінансами та законно оптимізувати податкове навантаження.

Проведений аналіз доводить, що облікова політика виступає основним легальним інструментом мінімізації фіскального тиску. Свідомий вибір методів нарахування зносу матеріальних об'єктів та правил оцінки дебіторської заборгованості впливає на величину прибутку до оподаткування. Формальність розрахованих ефектів у межах Наказу Мінфіну № 897 вимагає від великого бізнесу високого рівня автоматизації. Впровадження інтегрованих систем типу SAP дозволяє нівелювати вплив людського фактора та забезпечує точність формування.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПОДАТКОВИХ РІЗНИЦЬ

2.1. Організаційно-економічна характеристика та аналіз фінансового стану ТОВ «Нова Пошта»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Нова Пошта» є провідним приватним підприємством на вітчизняному ринку експрес-доставки та логістики, рис. 2.1.

Рис.2.1. Логотип компанії ТОВ «Нова пошта»

Створена на початку 2000-х років, компанія пройшла шлях від невеликого регіонального стартапу до абсолютного лідера галузі, що задає стандарти для всього ринку України (Додаток А) [14]. Підприємство функціонує як товариство з обмеженою відповідальністю, що визначає особливості його управління, формування капіталу та розподілу прибутків. Приватна форма власності дозволяє менеджменту залишатися гнучким, швидко реагувати на ринкові зміни та приймати сміливі інвестиційні рішення, що безпосередньо впливає на зростання фінансових результатів і, як наслідок, на обсяги сплачуваного податку на прибуток. У табл. 2.1 представлено характеристику компанії ТОВ «Нова пошта».

Таблиця 2.1

Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Нова пошта»

№	Характеристика	Зміст характеристики
---	----------------	----------------------

п/п		
1.	Назва компанії	Товариство з обмеженою відповідальністю «Нова пошта»
2.	Рік заснування	2001 рік
3.	Адреса	Київ, Столичне шосе, 103, корпус 1, поверх 9
4.	Засновники	В'ячеслав Климов, Володимир Поперешнюк та Інна Поперешнюк (Додаток Б)
5.	Діяльність	логістичні послуги (доставка посилок, вантажів, документів тощо)
6.	Основні послуги	експрес-доставка, міжнародна доставка, вантажні перевезення, послуги зберігання, додаткові послуги (пакування, страхування)
7.	Місія компанії	забезпечення швидкої, надійної та доступної доставки вантажів для всіх клієнтів по всій Україні та за її межами
8.	Основні цінності	оперативність, надійність, інноваційність, клієнтоорієнтованість, відповідальність

Основним видом діяльності компанії за КВЕД є інша поштова та кур'єрська діяльність. Проте сучасна «Нова Пошта» вже давно вийшла за межі звичайної доставки посилок. Сьогодні бізнес-модель підприємства охоплює потужний комплекс логістичних послуг. Сюди входить [14]:

- складна транспортна логістика (магістральні та адресні перевезення);
- сучасна складська логістика (фулфілмент для інтернет-магазинів);
- супутні фінансові сервіси.

Надання широкого спектра послуг вимагає специфічного підходу до визначення доходів та формування собівартості для кожного окремого напрямку, що значно ускладнює систему бухгалтерського та податкового обліку.

Масштаби бізнесу «Нової Пошти» вражають своїми обсягами. Інфраструктура компанії покриває майже кожен населений пункт України,

нараховуючи тисячі стаціонарних та вантажних відділень і розгалужену мережу поштоматів. Основне місце в структурі активів посідають інноваційні автоматизовані сортувальні термінали. Найвідоміші серед них – Київський інноваційний термінал (KIT), Львівський (ЛЕО), Хмельницький (ХІТ) та Дніпровський (ДОТ). Об'єкти оснащені високотехнологічним обладнанням, здатним обробляти десятки тисяч посилок за годину [14]. Наявність капіталомістких об'єктів формує специфічну структуру балансу підприємства, де значну частку займають основні засоби. Амортизація терміналів, обладнання та величезного автопарку є однією з найбільших статей витрат компанії, навколо якої в подальшому виникають головні податкові різниці.

Для всебічної оцінки фінансово-майнового стану логістичного оператора проведено комплексне дослідження динаміки його результатів. Застосування методів горизонтального та вертикального аналізу дозволяє відстежити структурні зміни в доходах і витратах підприємства протягом досліджуваного періоду. Підхід забезпечує точне виявлення головних фінансових маркерів, які впливають на базу оподаткування та визначають обсяги формування майбутніх податкових різниць. Розглядаємо співвідношення темпів зростання виручки та операційних витрат, тому що їхня диспропорція прямо корелює із сумою нарахованого податку на прибуток.

Розглянемо детальний аналіз результатів діяльності підприємства, динаміку зміни головних фінансових маркерів, що впливають на об'єкт оподаткування та формування податкових різниць логістичного оператора. У табл. 2.2 відображено економічні показники діяльності ТОВ «Нова Пошта» за 2024-2025 роки.

Таблиця 2.2

**Основні економічні показники діяльності ТОВ «Нова Пошта»
за 2024-2025 рр.**

№ п/п	Показник діяльності	2024 рік, млн грн	2025 рік, млн грн	Абсолютне відхилення (+/-), млн грн	Темп росту, %

1.	Чистий дохід від реалізації послуг	44 541,8	54 153,0	+9 611,2	121,6
2.	Собівартість реалізованої продукції та витрати на збут	35 589,8	43 533,1	+7 943,3	122,3
3.	Адміністративні витрати	4 186,8	4 468,9	+282,1	106,7
4.	Інші операційні доходи / витрати (сальдо)	-611,6	-924,6	-313	151,2
5.	Інші прибутки та збитки	-2 235,6	-1 134,0	+1 101,6	50,7
6.	Фінансові доходи / витрати (сальдо)	918,6	-882	-1 800,6	—
7.	Витрати з податку на прибуток	336,3	599,9	+263,6	178,4
8.	Чистий фінансовий результат (прибуток)	2 500,3	2 610,4	+110,1	104,4

Проведений аналіз фінансових результатів свідчить про збереження високої динаміки масштабування діяльності ТОВ «Нова Пошта». Упродовж досліджуваного періоду чистий дохід від реалізації логістичних послуг зріс на 9 611,2 млн грн (або на 21,6%), досягнувши у 2025 році значної відмітки у 54 153,0 млн грн. Відповідне розширення ринкової присутності вимагало пропорційного збільшення операційних витрат. Собівартість разом із витратами на збут демонструє випереджаючі темпи зростання (122,3%) порівняно з доходами, що зумовлено коливанням цін на пально-мастильні матеріали та капітальними інвестиціями в утримання розгалуженої мережі відділень.

Попри суттєвий тиск з боку операційних та фінансових витрат, підприємство зафіксувало позитивний чистий фінансовий результат. Чистий прибуток компанії у 2025 році збільшився на 110,1 млн грн і становив 2 610,4 млн грн. [9].

Нарахована сума податкових зобов'язань зросла з 336,3 млн грн у 2024 році до 599,9 млн грн у 2025 році. Стратегічний темп росту податкових відрахувань склав 178,4%, що значно випереджає динаміку чистого прибутку. Розбіжність безпосередньо вказує на активне формування на підприємстві податкових різниць, які виникають внаслідок відмінностей між правилами визнання доходів і витрат за міжнародними стандартами фінансової звітності та нормами Податкового кодексу України. Отримані результати підтверджують статус ТОВ «Нова Пошта» як великого і стабільного платника податків.

Облікова політика є інструментом регулювання обліку. Вона адаптує загальні правила під великі масштаби логістичного бізнесу. Конкретні методи оцінки та обліку активів керівництво затверджує спеціальним Наказом. Управлінські рішення в площині прямо впливають на величину витрат. Вони визначають собівартість послуг та кінцевий об'єкт оподаткування.

Місце в обліку компанії займають необоротні активи. Підприємство експлуатує величезну капіталомістку інфраструктуру. Рух транспорту та вантажів чітко регламентують внутрішні документи. Серед них важливу роль відіграють Правила надання послуг організації перевезень великогабаритних відправлень [16]. Обробка великих вантажів вимагає залучення важких магістральних автомобілів та сортувальних ліній. Керівництво ухвалило рішення використовувати прямолінійний метод амортизації для всього майна. Підхід забезпечує рівномірне списання вартості обладнання. Витрати логістичної мережі стають прогнозованими та стабільними.

В процесі амортизації виникають розбіжності між бухгалтерським і податковим обліком. Експертна комісія компанії самостійно встановлює строки служби вантажівок та терміналів. Терміни залежать від інтенсивності перевезень великогабаритних відправлень. Вони часто не збігаються з мінімальними вимогами Податкового кодексу України. Через це сума бухгалтерської амортизації відрізняється від податкової. Утворюються різниці, які коригують фінансовий результат до оподаткування.

Елементом облікової політики є формування резерву сумнівних боргів. Логістичний оператор працює з тисячами бізнес-клієнтів на умовах післяплати. Завжди існують ризики невиконання фінансових зобов'язань. Компанія розраховує резерв на основі очікуваних кредитних збитків. Створення резерву в бухгалтерії зменшує поточний прибуток підприємства. Податковий кодекс забороняє враховувати витрати для зменшення податків до моменту визнання боргу повністю безнадійним. Так виникають тривалі тимчасові різниці та відстрочені податкові активи.

Обрані методи облікової політики ТОВ «Нова Пошта» виступають реальним інструментом управління фінансовими результатами. Свідомий вибір методів оцінки формує баланс між фінансовою звітністю та реальними податковими зобов'язаннями. Наявність розбіжностей між правилами та нормами законодавства викликає потребу в глибокому вивченні податкових різниць.

Аналіз організаційно-економічних параметрів ТОВ «Нова Пошта» підтверджує його статус безумовного лідера на вітчизняному ринку логістики та експрес-доставки. Масштабна інфраструктура, яка охоплює тисячі відділень, розвинену мережу поштоматів та інноваційні сортувальні термінали, формує капіталомістку структуру активів компанії. Оцінка фінансових результатів за 2024-2025 роки демонструє стрімке зростання чистого доходу від реалізації послуг до 54 153,0 млн грн. Попри паралельне збільшення операційних витрат та собівартості, підприємство залишається стабільно прибутковим, забезпечивши у 2025 році чистий фінансовий результат у розмірі 2 610,4 млн грн. Відповідно цьому компанія один із найбільших платників податків у державі [1].

Дослідження показало, що сума витрат з податку на прибуток компанії зросла майже вдвічі – до 599,9 млн грн у 2025 році. Випереджаючі темпи зростання податкових відрахувань порівняно з чистим прибутком свідчать про активне утворення податкових різниць. Головною причиною їх виникнення є прийняття управлінських рішень щодо методів облікової політики. Отже, облікова політика ТОВ «Нова Пошта» виступає інструментом коригування фінансових результатів.

2.2. Облікова інформація щодо податкових різниць та її використання для прийняття управлінських рішень у ТОВ «Нова Пошта»

Ефективність функціонування системи відображення податкових різниць підтверджується реальними показниками фінансового стану підприємства. Основні джерела формування відстроченого податкового капіталу відображаються у першому та другому розділах активу балансу, у структурі поточних зобов'язань. Порівняльний аналіз статей дозволяє відстежити рух грошових потоків та оцінити рівень податкового навантаження компанії. Кількісні та якісні характеристики зазначених процесів за 2024-2025 роки систематизовано у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка відстрочених податкових активів та капітальних елементів ТОВ «Нова Пошта» за 2024-2025 рр.

№ п/п	Показник за даними Балансу	2024 рік, млн грн	2025 рік, млн грн	Абсолютне відхилення (+/-), млн грн	Темп росту, %
1.	Основні засоби та НМА	16 577,7	17 520,1	+942,4	105,7
2.	Торгівельна та інша дебіторська заборгованість	3 575,9	3 078,4	-497,5	86,1
3.	Відстрочені податкові активи (ВПА)	225	275,9	+50,9	122,6
4.	Поточні податкові та інші зобов'язання	1 125,9	1 395,0	+269,1	123,9
5.	Баланс (Активи/Пасиви всього)	31 585,8	33 824,1	+2 238,3	107,1

Проведений аналіз даних балансу підтверджує наявність суттєвих розбіжностей між фінансовим та фіскальним обліком. Головним індикатором накопичення тимчасових різниць виступає стаття відстрочених податкових активів (ВПА). Упродовж досліджуваного періоду величина ВПА підприємства зросла на 50,9 млн грн. У 2025 році зазначений показник досяг відмітки у 275,9 млн грн. Стратегічний темп росту склав 122,6%.

Формування відстроченого податкового капіталу тісно пов'язане зі змінами в структурі дебіторської заборгованості. Протягом 2024-2025 років обсяг боргових зобов'язань клієнтів зменшився на 497,5 млн грн. Попри загальне скорочення заборгованості, логістичний оператор продовжує активно створювати резерви під сумнівні борги. Нарахування резервів генерує нові відстрочені активи. Створені у бухгалтерському обліку витрати збільшують суму поточних податкових зобов'язань підприємства, які зросли на 23,9% і становили 1 395,0 млн грн. Нарахування реальних виплат до бюджету переноситься на майбутні звітні періоди [6].

Паралельно спостерігається капіталізація матеріальної бази логістичного оператора. Вартість основних засобів та нематеріальних активів зросла на 942,4 млн грн. У 2025 році грошове втілення майна становило 17 520,1 млн грн. Розширення автопарку та запуск нових термінальних комплексів формують базу для амортизаційних різниць. Податковий підрозділ здійснює щомісячне порівняння зносних відомостей. Розраховані суми розбіжностей акумулюються у програмі SAP. Інтегрована система автоматично переносить зведені дані до балансових рахунків. Накопичена аналітична інформація стає основою для подальшого коригування фінансового результату.

Дослідження руху податкових різниць у ТОВ «Нова Пошта» свідчить про перехід підприємства до фази інтенсивного використання внутрішніх фінансових резервів, що потребує високої точності при обґрунтуванні поточних менеджерських рішень.

Стрімке зростання вартості основних засобів та нематеріальних активів на 942,4 млн грн підтверджує стратегічну орієнтацію компанії на розширення мережі

автоматизованих сортувальних терміналів та модернізацію транспортного парку. З погляду облікового процесу масштабне інвестування є першоджерелом виникнення суттєвих амортизаційних різниць, які регламентуються статтею 138 Податкового кодексу України.

Для збереження конкурентоспроможності менеджмент змушений закладати коротші строки експлуатації (2-3 роки). У фіскальному контурі діють імперативні обмеження ПКУ, які забороняють нараховувати знос на комп'ютерну техніку та виробниче обладнання швидше, ніж за встановлений державою мінімум (від 2 до 5 років).

Вказаний методологічний розрив призводить до того, що сума щомісячної бухгалтерської амортизації суттєво перевищує податкову. Програмний комплекс SAP фіксує цю розбіжність як тимчасову податкову різницю. На суму різниці фінансовий результат до оподаткування збільшується, що тимчасово підвищує поточні зобов'язання перед бюджетом, але формує потенціал для зменшення податкового тиску в наступних періодах, коли податкова амортизація перевищить бухгалтерську. Узагальнена інформація про рух основних засобів виступає для фінансового директора базою для оцінки доцільності залучення лізингових інструментів замість прямої купівлі майна.

У процесі дослідження увагу привертає динаміка торгівельної дебіторської заборгованості, яка скоротилася на 497,5 млн грн. На перший погляд, зменшення обсягів заборгованості контрагентів свідчить про покращення розрахункової дисципліни. Проте паралельне зростання відстрочених податкових активів (ВПА) на 22,6% (з 225,0 млн грн до 275,9 млн грн) вказує на зміну внутрішньої політики оцінки ризиків.

Нарахування резерву сумнівних боргів безпосередньо впливає механізм статті 139 ПКУ. Бухгалтерські витрати на створення резерву зменшують чистий прибуток у фінансовій звітності компанії. Державна податкова служба не визнає витрати для цілей оподаткування до моменту, поки заборгованість не набуде статусу безнадійної відповідно до чітких законодавчих критеріїв (завершення судового провадження, ліквідація боржника або закінчення трирічного строку позовної

давності). Часовий розрив між відображенням витрат у звітності та їх визнанням податківцями фактично змушує компанію платити податок з прибутку, якого вона, по суті, ще не отримала. Тому робота з дебіторською заборгованістю має бути максимально прозорою. Якісна доказова база дозволить у майбутньому без зайвих питань від податкової зменшити податкові зобов'язання після того, як борг буде остаточно визнано безнадійним

Внаслідок цього виникає ситуація, коли підприємство сплачує податок на прибуток із фактично неотриманих грошових коштів. Сума «переплати» акумулюється на дебеті рахунку 17 у вигляді ВПА. Зростання цього показника до 275,9 млн грн сигналізує про вимивання значного обсягу оборотного капіталу з операційного циклу ТОВ «Нова Пошта». Облікова інформація про рух ВПА за статтею резервів стає тригером для прийняття управлінських рішень комерційним департаментом. Менеджмент використовує дані для:

- негайного перегляду кредитних лімітів для клієнтів із низьким платіжним рейтингом;
- впровадження системи авансових розрахунків за масові відправлення;
- інтенсифікації претензійно-позовної роботи юридичної служби задля пришвидшення переходу сумнівного боргу в категорію безнадійного.

Зростання поточних податкових та інших зобов'язань на 269,1 млн грн (темپ росту 123,9%) є прямим наслідком вищевказаних облікових розбіжностей. Загальне збільшення валюти балансу на 7,1% підтверджує масштабування бізнесу, проте випереджаючі темпи накопичення податкового навантаження вимагають впровадження інструментів стратегічного податкового планування.

Інформація про рух податкових різниць, що генерується в системі SAP, дозволяє фінансовій службі здійснювати щомісячний стрес-тестування ліквідності. Коли система сигналізує про стрімке накопичення тимчасових розбіжностей, керівництво компанії має можливість скоригувати графік капітальних інвестицій.

Слід констатувати, що облікова інформація щодо податкових різниць у ТОВ «Нова Пошта» вийшла за межі суто технічного фіксування відхилень. Реєстри

тимчасових і постійних різниць виступають джерелом стратегічних даних для вищого керівництва.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

3.1. Узагальнення обліково-економічної інформації в системі внутрішнього контролю підприємства

У сучасних умовах господарювання, особливо для підприємств із розгалуженою мережею філій, як ТОВ «Нова Пошта», внутрішній контроль перестав бути виключно функцією перевірки минулих подій. Сьогодні це інтегрована система управління, де обліково-економічна інформація виконує роль головного ресурсу для стратегічного планування та забезпечення фінансової стійкості. Ефективність прийняття управлінських рішень безпосередньо залежить від того, наскільки якісно відбувається процес узагальнення даних, що надходять із різних облікових контурів.

Ефективне функціонування великого логістичного оператора в умовах значних обсягів господарських операцій вимагає розробки надійної системи внутрішнього контролю. Внутрішній контроль обліку податку на прибуток та податкових різниць виступає інструментом перевірки арифметичної точності розрахунків. Зазначене є складовою загальної системи фінансової безпеки ТОВ «Нова Пошта». Головна мета процесу полягає в узагальненні облікової інформації для мінімізації фіскальних ризиків, запобігання штрафним санкціям з боку контролюючих органів та оптимізації відстрочених податкових ефектів.

Система внутрішнього контролю повинна базуватися на принципі «єдиного інформаційного простору». Тобто, дані податкового та бухгалтерського обліку, хоча й регулюються різними нормативними актами, мають бути зведені до спільного знаменника. Складність для великого бізнесу полягає в тому, щоб забезпечити безперервний потік даних, які б дозволяли моделювати податкове навантаження на майбутні періоди.

Специфіка логістичного бізнесу, що пов'язана з високою капіталомісткістю та великою кількістю контрагентів, генерує постійний рух податкових різниць. Найбільші масиви розбіжностей виникають через амортизаційні процеси та формування резервів сумнівних боргів.

Оцінка ретроспективних даних дозволяє встановити, що керівництво компанії тривалий час дотримувалося консервативної стратегії управління фіскальними ефектами. Основні зусилля фінансової служби були спрямовані на суворе дотримання формальних вимог Податкового кодексу України задля уникнення конфліктів із Державною податковою службою. У межах формування облікової політики попередніх років керівництво обрало прямолінійний метод нарахування амортизації для всіх груп основних засобів. Рішення було обґрунтоване прагненням зблизити бухгалтерські та податкові відомості. Проте аналіз показав, що для високотехнологічного сортувального обладнання та оновленого автопарку прямолінійний метод не відображає реального морального зносу. Активи втрачають свою економічну корисність значно швидше, ніж списується їхня вартість. Подібне рішення призвело до штучного завищення балансової вартості необоротних активів та переплати поточного податку на прибуток у перші роки експлуатації техніки.

Стосовно дебіторської заборгованості, у попередніх періодах менеджмент застосовував політику індивідуального оцінювання кожного боржника без створення масштабних загальних резервів. В умовах макроекономічної нестабільності така відсутність сформованого фінансового «буфера» призвела до раптового зростання прямих збитків від списання безнадійних боргів у 2024 році. Окреслені факти свідчать про те, що попередні рішення менеджменту мали переважно реактивний характер і не враховували інструментів перспективного податкового планування.

Проведений аналіз чинної системи формування обліково-економічної інформації ТОВ «Нова Пошта» дозволив виявити кілька серйозних проблем.

Попри використання передової системи SAP, налаштування податкових модулів не завжди встигають за динамічними змінами у вітчизняному фіскальному

законодавстві. Бухгалтери вимушені здійснювати частину коригувань фінансового результату в ручному режимі (поза контуром автоматизації).

Під час надходження специфічних необоротних активів регіональні підрозділи компанії іноді неправильно визначають їх належність до відповідних груп основних засобів або інших необоротних активів. Помилки можуть виникати через недостатню уніфікацію облікової політики, різне трактування нормативних вимог працівниками бухгалтерських служб або відсутність належного контролю за класифікацією активів. У результаті це призводить до некоректного визначення строків корисного використання, методів нарахування амортизації та помилок у розрахунку податкових різниць відповідно до статті 138 Податкового кодексу України. Таким чином можуть бути викривлені показники фінансової та податкової звітності, ризик донарахування податкових зобов'язань і застосування штрафних санкцій з боку контролюючих органів.

Накопичення значних сум на рахунку 17 (275,9 млн грн за 2025 рік) свідчить про наявність великих обсягів невизнаних податковими органами витрат. Компанія фактично кредитує державний бюджет, відволікаючи власні оборотні кошти.

3.2. Обґрунтування управлінських рішень щодо вдосконалення обліку та оптимізації податкових зобов'язань ТОВ «Нова Пошта»

Для вирішення проблеми накопичення значних сум відстрочених податкових активів через ріст дебіторської заборгованості (яка досягла 3 078,4 млн грн) перед менеджментом постає завдання вибору між двома альтернативними рішеннями. Для того, щоб систематизувати запропоновані шляхи вирішення виявлених проблем розроблено комплексну програму заходів, що охоплює всі рівні управління ТОВ «Нова Пошта». Рекомендації щодо вдосконалення обліково-економічної інформації та посилення внутрішнього контролю у компанії подано в таб. 3.1.

Таблиця 3.1

Комплекс управлінських рішень щодо вдосконалення обліку та контролю у ТОВ «Нова Пошта»

№ п/п	Напрямок	Рекомендований захід	Очікуваний ефект
1.	Методологічний	узгодження бухгалтерських строків служби ОЗ із фіскальними нормами ст. 138 ПКУ	зближення облікових контурів, мінімізація амортизаційних різниць
2.	Технологічний	впровадження автоматичного модуля контролю ризиків «SAP Tax Compliance»	виключення людського фактора, миттєве виявлення помилок у первинних даних
3.	Організаційний	спільні щоквартальні звірки податкового відділу та служби кредитного контролю	оперативне виявлення безнадійних боргів, швидка трансформація ВПА
4.	Управлінський	база інструкцій для типових нестандартних операцій (ліквідація, лізинг)	захист підприємства від штрафів під час перевірок з боку ДПС
5.	Кадровий	щорічне навчання бухгалтерів підрозділів щодо нових змін у Податковому кодексі	зниження рівня операційного браку при кодуванні первинних документів

Розроблена програма модернізації доводить, що підвищення якості облікової інформації у ТОВ «Нова Пошта» можливе за умови одночасного оновлення методологічних, технологічних та організаційних контурів управління. Запропоновані управлінські рішення формують цілісну екосистему випереджаючого контролю, де кожен захід безпосередньо усуває конкретну вразливість системи.

Узгодження строків корисної служби основних засобів із вимогами статті 138 Податкового кодексу України зменшить базовий масив амортизаційних різниць, знижуючи трудовитрати на аналітичну обробку даних. Автоматизація цього процесу за допомогою інтегрованого модуля системи SAP дозволить виявляти операційні помилки в момент їхнього виникнення, повністю нівелюючи ризик людського фактора під час первинного кодування документів.

Налагодження чіткої взаємодії між різними відділами (податковою службою та підрозділом кредитного контролю) забезпечить оперативне виявлення безнадійних боргів. Пришвидшить легальне списання заборгованості та перетворить накопичені відстрочені активи у реальне зниження податкових зобов'язань перед бюджетом. Таким чином, реалізація наведених рекомендацій гарантує абсолютну правильність розрахунку податку на прибуток та підвищує рівень фінансової безпеки і прозорості логістичного оператора.

Реалізація запропонованої програми модернізації в ТОВ «Нова Пошта» потребує не лише технічного оновлення облікового середовища, а й трансформації внутрішньої контрольної культури. Стратегія впровадження має базуватися на поетапному переході від існуючої моделі до цільової, що мінімізує операційні ризики та забезпечує неперервність бізнес-процесів.

Першочерговим кроком виступає етап технологічної адаптації, що передбачає інтеграцію модуля «SAP Tax Compliance» у діючий контур ERP-системи. Успішність даного етапу залежить не стільки від налаштування програмного забезпечення, скільки від якості нормативно-довідкової інформації, яка завантажується в систему. Попереднє очищення баз даних від дублюючих записів та актуалізація класифікаторів основних засобів є головною умовою, без якої автоматизація може призвести до тиражування системних помилок.

Наступним компонентом імплементації є організаційно-кадровий блок, спрямований на подолання опору змінам. З огляду на масштабність логістичних операцій, пропонується запровадження концепції «безперервного навчання» (Continuous Learning), що інтегрує щорічні тренінги щодо оновлень Податкового кодексу безпосередньо у внутрішню систему корпоративного розвитку персоналу.

Підхід дозволить трансформувати бухгалтерську службу з пасивного фіксатора господарських фактів у активний аналітичний центр, здатний прогнозувати податкові наслідки управлінських рішень до моменту їх прийняття.

Для оцінки ефективності розроблених заходів пропонується використовувати систему ключових показників, що дозволить у кількісному вимірі відобразити результативність змін, таб. 3.2.

Таблиця 3.2

**Система ключових показників (KPI) для оцінки ефективності
впроваджених обліково-контрольних заходів**

№ п/п	Показник	Назва	Формула успіху	Ціль
1.	KAQ	коефіцієнт облікової якості	(к-ть документів без зауважень / загальна к-ть опрацьованих документів) × 100%	максимізація показника (наближення до 100%)
2.	TTR	індекс операційної швидкості	час (у годинах/днях) на закриття періоду та формування звітності	скорочення на 15-20%
3.	TRM	показник мінімізації податкових ризиків	(сума потенційних штрафів / загальний обсяг податкових зобов'язань) × 100%	мінімізація показника

У контексті забезпечення фінансової безпеки, особливу увагу слід приділити моніторингу дебіторської заборгованості. Синхронізація роботи податкового відділу та підрозділу кредитного контролю, дозволить сформувати єдиний інформаційний простір, де факт визнання заборгованості безнадійною автоматично ініціює процедуру її списання згідно з податковими нормативами. Це знижує податковий тиск та оптимізує рух грошових потоків (cash flow), підвищуючи ліквідність підприємства.

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що впровадження запропонованої комплексної системи обліку та контролю у ТОВ «Нова Пошта» створить підґрунтя для переходу до моделі превентивного управління. Такі дії дозволять менеджменту компанії оперувати даними реального часу, мінімізувати фінансові та репутаційні ризики, а також спрямувати вивільнені ресурси на масштабування операційної діяльності, що в умовах висококонкурентного ринку логістичних послуг є визначальним фактором стратегічної стійкості.

ВИСНОВКИ

У межах роботи здійснено комплексне теоретичне та практичне дослідження механізмів бухгалтерського обліку податку на прибуток та формування інформаційного підґрунтя для прийняття управлінських рішень щодо правильності його розрахунку.

Дослідження економічної сутності податку на прибуток підприємств дозволило встановити його подвійну правову та фінансову природу. Він виступає головним інструментом перерозподілу національного доходу та фіскального наповнення державного бюджету, виконує регулюючу функцію, впливаючи на інвестиційну активність суб'єктів господарювання. Огляд наукових публікацій та економічної літератури засвідчив наявність постійних дискусій серед провідних вчених. Більшість авторів наголошує на неминучості виникнення розбіжностей між категоріями в умовах ринкової економіки. Обґрунтовано, що податок на прибуток є динамічним фінансовим регулятором, ефективність якого залежить від рівня гармонізації облікових та фіскальних правил.

Теоретичні основи побудови облікової політики визначають її як сукупність принципів, методів і процедур, що застосовуються підприємством для ведення обліку та складання звітності. Свідомий вибір методів амортизації, оцінки активів та створення резервів дозволяє менеджменту легітимно впливати на об'єкт оподаткування. Дослідження підтвердило об'єктивну потребу чіткого узгодження параметрів облікової політики із фіскальними обмеженнями для мінімізації податкового тиску.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Нова Пошта» є приватним логістичним оператором та лідером вітчизняного ринку експрес-доставки. Масштабна інфраструктура компанії охоплює тисячі стаціонарних і вантажних відділень, поштомати та інноваційні автоматизовані сортувальні термінали. Проведений аналіз фінансово-майнового стану за 2024-2025 роки продемонстрував високу динаміку масштабування бізнесу. Чистий дохід від реалізації послуг зріс на 21,6% і досяг у 2025 році значної відмітки у 54 153,0 млн грн.

Нараховані зобов'язання перед бюджетом збільшилися на 178,4%, досягнувши 599,9 млн грн у 2025 році. Розрахунки впливу факторів на активи і зобов'язання зафіксували зростання відстрочених податкових активів на 22,6%. Бухгалтерські витрати на резерви зменшують прибуток у фінансовій звітності, але не визнаються податковими органами до моменту списання безнадійного боргу. Процеси вимагають детального аналітичного контролю через автоматизовані модулі системи SAP для точного заповнення Додатка РІ до Податкової декларації.

Результати дослідження доводять, що облікова інформація про податкові різниці є стратегічною базою для прийняття управлінських рішень вищим менеджментом ТОВ «Нова Пошта». З метою оптимізації відстроченого капіталу обґрунтовано доцільність посилення лімітів на відстрочення платежів за перевезення для корпоративних клієнтів. Для підвищення надійності облікового процесу запропоновано посилити систему внутрішнього податкового контролю. Впровадження регулярного внутрішнього аудиту алгоритмів порівняння бухгалтерських і податкових відомостей у системі SAP забезпечить безпомилкове формування звітності. Запропоновані заходи мінімізують фіскальні ризики, захистять підприємство від фінансових санкцій та підвищать загальну економічну ефективність функціонування логістичного лідера.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 522 млн посилок, 16,2 млрд грн податків та 4 млрд грн інвестицій – підсумки роботи групи NOVA у 2025 році в Україні. *Нова пошта*. URL: <https://novaposhta.ua/news/nova-pidsumky-2025-ukrayina/>.
2. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / за заг. ред. Вериги Ю. А. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 396 с.
3. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI : станом на 1 січ. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
4. Гуменна Ю. Г., Миколаєнко М. С. Облік податку на прибуток: проблеми та шляхи вдосконалення. *Економічні проблеми сталого розвитку* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 11-12 травня 2016 р.) : у 2 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. Суми : СумДУ, 2016. Т. 1. С. 166-168.
5. Дороховська О. В. Бухгалтерський облік та його організація. *Держава та регіони. Економіка та підприємництво*. 2006. № 4. С. 429-431.
6. Звіт незалежного аудитора. *Нова пошта*. URL: <https://site-assets.novapost.com/9e7f7863-8112-495f-b03d-d2f168e6032f.pdf>.
7. Канцедал Н.А. Бухгалтерський облік цифрової епохи: розширення термінологічних кордонів. *Accounting and Finance*. № 1 (83). 2019. С. 29-34. URL: <http://www.afj.org.ua/ua/article/631>.
8. Міністерство фінансів України. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>.
9. Нова пошта збільшила чистий прибуток за пів року майже вп'ятеро. *Minfin*. URL: <http://surl.li/uigcw>.
10. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 27.06.2013 р. № 627. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
11. НП(С)БО 15 «Дохід» від 29.11.1999 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>.

12. НП(С)БО 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.

13. Олійник Л. В., Свідченко А. О. Аналіз шляхів подолання підприємницьких ризиків на прикладі ТОВ «Нова пошта». *Економіка і організація управління*. 2020. № 2. С. 68-80. URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.2.6>.

14. Офіційний сайт ТОВ «Нова пошта». *Нова пошта*. URL: <https://novaposhta.ua/>.

15. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI : станом на 1 січ. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

16. Правила надання послуг організації перевезень великогабаритних відправлень Товариством з обмеженою відповідальністю «Нова пошта». *Нова пошта*. URL: <https://site-assets.novapost.com/c43ceb07-ee2a-4cbe-b49d-aa42563ba14f.pdf>.

17. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV : станом на 1 січ. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

18. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» : Наказ М-ва фінансів України від 28.12.2000 № 353 : станом на 17 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>.

19. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ М-ва фінансів України від 27.04.2000 № 92 : станом на 29 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.

20. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств : Наказ М-ва фінансів України від 20.10.2015 № 897 : станом на 8 трав. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#Text>.

21. Ричко Л. Ю., Онищенко О. В. Бухгалтерський облік в умовах цифровізації. *XXXI Міжнародна науково-практична конференція студентів*,

аспірантів та молодих учених «Актуальні проблеми життєдіяльності суспільства». 2024. URL: <https://doi.org/10.32782/2222-5099.2024.10.12>.

22. Скиба Г. І., Цімошинська О. В. Облік в умовах цифровізації. *Реформування фінансово-економічної системи країни в контексті міжнародного співробітництва*. 2023. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-336-4-39>.

23. Сльозко Т. Бухгалтерський облік: у пошуках наукового знання. *Вісник Тернопільського національного економічного університету. Економічні науки*. 2007. № 3. С. 124-131.

24. Спільник І., Палюх М. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. №1-2. С. 83-96.

25. Шот А., Підручняк К. Організація бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах у сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2022. № 12 (112). С. 129-133. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-12-112-23>.

ДОДАТКИ

Витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань

Витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань на 20.05.2026 18:50:42.

Повна назва: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «НОВА ПОШТА».

Повна назва англійською: «NOVA POST» LIMITED LIABILITY COMPANY.

Організаційно-правова форма: товариство з обмеженою відповідальністю.

Код: 31316718.

Реєстраційний номер: 15881200000001718.

Місцезнаходження реєстраційної справи: Голосіївська районна в місті Києві державна адміністрація.

Дата реєстрації: 19.01.2001.

Дата запису: 11.04.2005.

Адреса: Україна, 03026, місто Київ, Столичне шосе, будинок 103, корпус 1, поверх 9.

Статус: зареєстровано.

Керівник: Тафійчук Євген Олександрович.

Відомості про органи управління: вищий-загальні збори учасників, виконавчий-директор, інший - наглядова рада, ревізор.

Засновник: компанія «НП Холдингс лімітед».

Адреса: Кіпр, 1065, Нікосія, Микінон, будинок 8.

Статутний внесок: 4 188 667 (90%).

Код: 38901693.

Засновник: публічне акціонерне товариство «закритий недиверсифікований венчурний корпоративний інвестиційний фонд «Прайд».

Адреса: Україна, 01033, місто Київ, вул. Жилянська, будинок 48, 50А, 7 поверх, офіс 13.

Статутний внесок: 465 407 (10%).

Кінцевий бенефіціарний власник: Поперешнюк Володимир Анатолійович.

Адреса: Україна, 03194, місто Київ, б.Руденка Миколи, будинок 14-К, квартира 25.

Кінцевий бенефіціарний власник: Климов Вячеслав Валерійович.

Адреса: Україна, 01054, місто Київ, вул. Гончара Олесь, будинок 62, квартира 52.

Статутний капітал: 4 654 075 грн.

Види діяльності. Основний:

53.20 Інша поштова та кур'єрська діяльність.

Додаткові:

46.18 Діяльність посередників, що спеціалізуються в торгівлі іншими товарами.

46.19 Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту.

78.30 Інша діяльність із забезпечення трудовими ресурсами.

82.99 Надання інших допоміжних комерційних послуг, н.в.і.у.

47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах.

47.43 Роздрібна торгівля в спеціалізованих магазинах електронною апаратурою побутового призначення для приймання, записування, відтворювання звуку й зображення.

47.54 Роздрібна торгівля побутовими електротоварами в спеціалізованих магазинах.

47.62 Роздрібна торгівля газетами та канцелярськими товарами в спеціалізованих магазинах.

47.78 Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах.

47.91 Роздрібна торгівля, що здійснюється фірмами поштового замовлення або через мережу.

Інтернет:

49.41 Вантажний автомобільний транспорт.

52.10 Складське господарство.

52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту.

64.19 Інші види грошового посередництва.

66.22 Діяльність страхових агентів і брокерів.

70.22 Консультування з питань комерційної діяльності й керування.

73.11 Рекламні агентства.

86.21 Загальна медична практика.

86.90 Інша діяльність у сфері охорони здоров'я.

85.59 Інші види освіти, н.в.і.у.

85.60 Допоміжна діяльність у сфері освіти.

56.10 Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування.

Контактна інформація:

електронна пошта: corp.com@novaposhta.ua.

Дані про взяття на облік

Органи статистики:

Назва: державна служба статистики України.

Дата: 23.01.2001.

Ідентифікаційний код: 37507880.

Реєстр платників податків:

Назва: північне міжрегіональне управління ДПС по роботі з великими платниками податків.

Дата: 25.01.2001.

Ідентифікаційний код: 44131658.

Реєстр платників єдиного внеску:

Назва: північне міжрегіональне управління дпс по роботі з великими платниками податків.

Дата: 24.01.2001.

Ідентифікаційний код: 44131658.

Власники компанії ТОВ «Нова пошта»

Власники компанії ТОВ «НОВА ПОШТА» на 30.04.2026 04:27.

Дата реєстрації: 19.01.2001.

Засновник – Компанія «НП Холдингс лімітед».

Адреса: Кіпр, 1065, Нікосія, Микінон, будинок 8.

Статутний внесок 4 188 667.

Засновник – публічне акціонерне товариство «Закритий недиверсифікований венчурний корпоративний інвестиційний фонд «Прайд».

Адреса: Україна, 01033, місто Київ, вул.Жилянська, будинок 48, 50А, 7 поверх, офіс 13.

Статутний внесок 465 407.

Кінцевий бенефіціарний власник – Поперешнюк Володимир Анатолійович

Адреса: Україна, 03194, місто Київ, б. Руденка Миколи, будинок 14-К, квартира 25.

Кінцевий бенефіціарний власник – Климов Вячеслав Валерійович.

Адреса: Україна, 01054, місто Київ, вул.Гончара Олеся, будинок 62, квартира 52.